

INTERNETNING SALBIY VA IJOBIY TOMONLARI

Berdiqulova M.E.

Guliston davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Rahmatullayeva M.B.

Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi

bahadirovnamuhliisa004@gmail.com, +998939781255

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18592114>

Annotatsiya: Ushbu maqolada internet texnologiyalarining zamonaviy jamiyat hayotidagi o'rni, uning ijobiy va salbiy jihatlarini ilmiy asosda tahlil qilinadi. Internetning ta'lim, iqtisodiyot, fan va ijtimoiy munosabatlar rivojiga qo'shayotgan hisssasi bilan bir qatorda, undan noto'g'ri foydalanish natijasida yuzaga kelayotgan muammolar — internetga qaramlik, axborot xavfsizligi, yoshlar tarbiyasiga salbiy ta'sir kabi masalalar yoritib beriladi. Shuningdek, internetdan samarali va ongli foydalanish yo'llari bo'yicha xulosalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: internet, axborot texnologiyalari, raqamli jamiyat, internetga qaramlik, axborot xavfsizligi, yoshlar tarbiyasi.

Annotation

This article scientifically analyzes the role of internet technologies in modern society, as well as their positive and negative aspects. Along with the contribution of the internet to the development of education, economy, science, and social relations, the article highlights problems arising from its improper use, such as internet addiction, information security issues, and negative impacts on youth upbringing. In addition, conclusions are presented on ways to use the internet effectively and consciously.

Keywords: internet, information technologies, digital society, internet addiction, information security, youth upbringing.

Аннотация

В данной статье на научной основе анализируется роль интернет-технологий в жизни современного общества, а также их положительные и отрицательные стороны. Наряду с вкладом интернета в развитие образования, экономики, науки и социальных отношений, освещаются проблемы, возникающие в результате его неправильного использования, такие как интернет-зависимость, информационная безопасность и негативное влияние на воспитание молодежи. Также приводятся выводы о путях эффективного и осознанного использования интернета.

Ключевые слова: интернет, информационные технологии, цифровое общество, интернет-зависимость, информационная безопасность, воспитание молодежи.

Kirish

Bugungi kunda internet global axborot makonining asosiy qismi bo'lib, inson faoliyatining deyarli barcha sohalariga chuqur kirib borgan. Axborot almashinuvi tezligi, bilim olish imkoniyatlarining kengayishi va muloqot shakllarining soddalashuvi internetning jamiyat taraqqiyotidagi muhim rolini ko'rsatadi. Shu bilan birga, internetdan nazoratsiz va maqsadsiz foydalanish ijtimoiy, ma'naviy va psixologik muammolarni keltirib chiqarmoqda. Mazkur maqolada internetning ijobiy va salbiy tomonlari tizimli ravishda tahlil qilinadi.

Internet o'zi nima?

Internet — bu butun dunyo bo'ylab millionlab kompyuterlar, serverlar va boshqa qurilmalarni o'zaro bog'laydigan global axborot tarmog'idir. Internet orqali odamlar ma'lumot almashadi, muloqot qiladi, ishlaydi, o'qiydi va hordiq chiqaradi.

Internetning asosiy vazifalari

Internet odamlar hayotini ancha yengillashtiradi. Uning asosiy vazifalari quyidagilar:

- Axborot olish – yangiliklar, ilmiy maqolalar, darsliklar, videolar va boshqa ma'lumotlarni tez topish
- Aloqa – elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar, videoqo'ng'iroqlar orqali muloqot
- Ta'lim – masofaviy ta'lim, onlayn kurslar, vebinarlar
- Ish va biznes – onlayn savdo, reklama, masofadan ishlash
- Ko'ngilochar – filmlar, musiqa, o'yinlar

Internet qanday ishlaydi

Internet maxsus protokollar (masalan, TCP/IP) orqali ishlaydi. Ma'lumotlar kichik bo'laklarga bo'linib, tarmoq orqali manzilga yuboriladi va u yerda yana birlashtiriladi. Foydalanuvchilar internetga modem, Wi-Fi yoki mobil tarmoq orqali ulanadi.

Internetning afzalliklari

- Tezkor va qulay
- Dunyo bilan bog'lanish imkoniyati
- Bilim va tajribani oson ulashish
- Vaqt va mablag'ni tejash

Internetning kamchiliklari

- Soxta axborotlar mavjudligi
- Internetga qaramlik xavfi
- Shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi muammolari

Internetning ijobiy tomonlari

Internetning eng muhim ijobiy jihatlaridan biri — axborotga erkin va tezkor kirish imkoniyatidir. Ilmiy tadqiqotlar, elektron darsliklar, onlayn kutubxonalar va ma'lumotlar bazalari ta'lim sifati va ilm-fan rivojiga katta hissa qo'shmoqda. Talabalar va tadqiqotchilar uchun vaqt va makon cheklovlari sezilarli darajada kamaydi. Internet ta'lim sohasida masofaviy o'qitish imkoniyatlarini yaratdi. Onlayn kurslar, vebinarlar va virtual universitetlar orqali bilim olish global tus oldi. Bu esa uzluksiz ta'lim tizimini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Ijtimoiy jihatdan, internet insonlar o'rtasidagi muloqotni yangi bosqichga olib chiqdi. Ijtimoiy tarmoqlar, elektron pochta va videomuloqotlar orqali tezkor aloqa o'rnatish imkoniyati paydo bo'ldi. Shuningdek, internet iqtisodiy sohada elektron savdo, masofaviy ish va raqamli xizmatlarning rivojlanishiga zamin yaratdi.

Internetning salbiy tomonlari

Internetning salbiy jihatlaridan biri — unga qaramlik muammosidir. Haddan tashqari internetdan foydalanish insonning ruhiy holati, sog'ligi va real hayotdagi ijtimoiy munosabatlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bu holat ayniqsa yoshlar orasida keng tarqalmoqda. Yana bir muhim muammo — noto'g'ri va zararli axborotlarning ko'pligidir. Internetda tarqalayotgan yolg'on xabarlar, ekstremistik va axloqsiz materiallar jamiyat ongiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Axborotni tanqidiy tahlil qilish ko'nikmasining yetishmasligi bu muammoni yanada kuchaytiradi. Shuningdek, kiberxavfsizlik masalasi dolzarb hisoblanadi. Shaxsiy ma'lumotlarning o'g'irlanishi, internet firibgarligi va zararli dasturlar foydalanuvchilarga jiddiy zarar yetkazmoqda. Bu esa axborot xavfsizligini ta'minlash masalasini muhim vazifaga aylantiradi.

Xulosa

Internet bugungi kunda inson hayotining barcha jabhalariga chuqur kirib borgan global axborot tizimidir. U insonlarni bir-biri bilan tez va qulay bog'lash, ma'lumotlarni soniyalar ichida uzatish hamda cheksiz bilim manbalaridan foydalanish imkonini beradi. Internet orqali ta'lim olish, masofadan ishlash, biznes yuritish, davlat xizmatlaridan foydalanish va dunyo yangiliklaridan xabardor bo'lish ancha osonlashdi. Internetning eng katta afzalliklaridan biri — axborotga erkin va tezkor kirish imkoniyatidir. O'quvchilar va talabalar turli elektron kutubxonalar, onlayn kurslar va ilmiy manbalar orqali bilimlarini oshirmoqda. Shu bilan birga, internet ilm-fan, texnologiya va innovatsiyalar rivojiga kuchli turtki bo'lib, yangi kasblar va ish o'rinlarining paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda.

Biroq internetdan foydalanishda ayrim salbiy jihatlar ham mavjud. Soxta axborotlar, kiberjinoyatlar, shaxsiy ma'lumotlarning oshkor bo'lishi va internetga qaramlik kabi muammolar jamiyat uchun xavf tug'diradi. Ayniqsa, yoshlar internetdan foydalanishda ehtiyotkor bo'lishlari, axborotni tanqidiy tahlil qilishni o'rganishlari muhimdir. Shuning uchun ham internet madaniyatini shakllantirish, undan maqsadli va foydali foydalanish katta ahamiyatga ega.

Internet — zamonaviy jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, u axborot almashinuvi, ta'lim, ish faoliyati va muloqot imkoniyatlarini misli ko'rilmagan darajada kengaytirdi. Internet orqali insonlar dunyoning istalgan nuqtasidan bilim olishi, yangiliklardan xabardor bo'lishi va o'z fikrlarini erkin ifoda etishi mumkin. Shu bilan birga, internet mas'uliyatli foydalanishni talab qiladi, chunki noto'g'ri ma'lumotlar, vaqtni samarasiz sarflash va axborot xavfsizligi muammolari ham mavjud. To'g'ri va ongli foydalanilganda esa internet shaxsiy rivojlanish, innovatsiya va jamiyat taraqqiyotining kuchli omiliga aylanadi.

Xulosa qilib aytganda, internet — bu katta imkoniyatlar va mas'uliyatni birlashtirgan qudratli vositadir. Undan to'g'ri, ongli va samarali foydalanilgan taqdirda, internet shaxsiy rivojlanish, jamiyat taraqqiyoti va global hamkorlikning muhim omiliga aylanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. med24.uz
2. kun.uz